Savaş sonrası koloni ve dekolonizasyon siyaseti

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Ayrı bir taç kolonisi

Taç kolonisi olarak anayasal yapısı B. Kısım, I. Bölüm'de anlatılan Boğaz Yerleşimleri (Straits Settlements), İkinci Dünya Savaşı'ndan sağ çıkmadı. Bu kısmın I. Bölümü'nde incelenen Japon işgali ve İngiliz askerî yönetimi döneminin ardından sivil yönetim geri döndüğünde, Londra bölgedeki topraklarını yeniden düzenledi. 1 Nisan 1946'da Boğaz Yerleşimleri dağıtıldı. Singapur, başında bir Vali bulunan sivil bir yönetimle, Malaya yarımadasından ayrı, kendi başına bir taç kolonisi oldu.[1]

Bu ayrılık, Londra'nın Malay devletlerini yeniden düzenlediği yarımadadaki İngiliz önceliklerini ve Singapur'un deniz üssü ve serbest liman olarak özel konumunu yansıtıyordu. Singapurlu tüccarlar için doğrudan sonuç, liman ile kalayını ve kauçuğunu sağlayan hinterland arasında idari bir sınır oluşmasıydı. Yine de ticaret, para ve bankacılık bütünleşik kalmaya devam etti. Aşağıdaki kısımların gösterdiği gibi koloni ve Malaya toprakları ortak bir para kurulunun ihraç ettiği parayı kullanmayı sürdürdü.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Savaş sonrası ekonomi dengesiz biçimde toparlandı. 1947'deki grevler toplu taşımada ve diğer hizmetlerde büyük aksamalara yol açtı. Ekonomi ise o yılın sonlarında kalay ve kauçuk talebiyle toparlanmaya başladı.[2] B. Kısım, IV. Bölüm, limanın refahının bu iki emtiaya ne kadar sıkı bağlı olduğunu göstermişti. Bu bağımlılık savaştan sonra da sürdü. Sonraki yirmi yılda Singapur için yapılan her siyasi planın neden Malaya hinterlandına erişim sorusuna yanıt vermek zorunda olduğunu da açıklar.

İlk seçimler ve Olağanüstü Hâl

Siyasi değişim yavaş başladı. 1946 tarihli Legislative Council Election Ordinance, koloni tarihinin ilk seçimlerini öngörüyordu. Bu seçimlerde seçmenler, Yasama Konseyi'nin (Legislative Council) on üç resmî olmayan üyesinden altısını seçecekti. İlk seçim 20 Mart 1948'de yapıldı ve oy hakkı yetişkin İngiliz tebaasıyla sınırlıydı. Kayıt gönüllü olduğu için yalnızca yaklaşık 22.300 seçmen kaydoldu. Bunlardan 14.126'sı seçim günü oy kullandı.[3] Seçim Dairesi (Elections Department) potansiyel seçmen sayısını yaklaşık 200.000, kayıtlı seçmen sayısını ise 22.395 olarak verir.[4]

Seçim bir ayaklanmanın gölgesinde gerçekleşti. Yaklaşık üç ay sonra, Haziran 1948'de, yarımadadaki komünist grupların önderlik ettiği silahlı bir ayaklanma olan Malaya Olağanüstü Hâli (Malayan Emergency) başladı. Sömürge hükümeti, Singapur'un güvenlik hukukunu onlarca yıl şekillendirecek olağanüstü gözaltı yetkileri getirdi.[5] Olağanüstü Hâl, özyönetimin radikal soldan uzak tutulması gerektiği yönündeki İngiliz görüşünü de pekiştirdi. Bu kaygı, dekolonizasyonun sonraki her aşamasında kendini gösterir.

1951'deki ikinci seçim, seçimle belirlenen sandalye sayısını dokuza çıkardı. Aynı yıl Kral VI. George Singapur'a şehir statüsü verdi.[6] Desteğini İngilizce eğitim almış profesyonellerden ve tüccarlardan alan İlerici Parti (Progressive Party) bu ilk seçimlere hâkim oldu. Partinin dar tabanı, hâlâ küçük ve büyük ölçüde İngilizce konuşan bir seçmen kitlesini yansıtıyordu.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Rendel Anayasası ve 1955 seçimi

Hükümet 1953'te anayasa reformunu incelemek üzere Sir George Rendel başkanlığında bir komisyon atadı. Komisyonun önerileri, 25'i seçimle belirlenen 32 sandalyeli bir Yasama Meclisi (Legislative Assembly) oluşturdu ve seçmenlerin otomatik kaydını getirdi.[7] Otomatik kayıt siyaseti dönüştürdü. Seçmen kitlesi altı kattan fazla büyüyerek 1955'te yaklaşık 300.000'e ulaştı. Yaklaşık 158.000 seçmen sandığa gitti ve katılım oranı yüzde 52,66 oldu.[8] Seçim Dairesi'ne göre reform seçmen sayısını yaklaşık 76.000'den 300.299'a çıkardı.[9]

2 Nisan 1955 seçimi ilk siyasi şoku getirdi. İlerici Parti yalnızca dört sandalye kazandı. David Marshall önderliğindeki İşçi Cephesi (Labour Front) on sandalye kazandı ve üç sandalye kazanan UMNO–MCA ittifakıyla bir koalisyon hükümeti kurdu. Yeni Halk Eylem Partisi (People's Action Party) de üç sandalye kazandı. Marshall 7 Nisan 1955'te Chief Minister (hükümet başkanı) oldu.[10]

Yeni hükümet daha ilk haftalarından itibaren işçi militanlığıyla karşılaştı. 12 Mayıs 1955'te Hock Lee otobüs şirketindeki grev ayaklanmaya dönüştü. Aralarında bir polis memuru ile Amerikalı bir basın muhabirinin de bulunduğu dört kişi öldü, otuz bir kişi yaralandı.[11] Yatırımcılar açısından ayaklanmalar, ticareti güvenilir işgücüne ve ulaşıma bağlı bir limanda seçilmiş bir hükümetin düzeni sağlayıp sağlayamayacağı sorusunu gündeme getirdi. İngilizler açısından ise iç güvenliğin henüz devredilemeyeceğini doğruladı.

Merdeka görüşmeleri ve 1958 tarihli Singapur Devleti Kanunu

Marshall 1956'da bağımsızlık talep etmek için Londra'ya tüm partilerden oluşan bir heyete başkanlık etti. Görüşmeler 23 Nisan 1956'da başladı ve 15 Mayıs'ta çöktü. Sömürgeler Bakanı (Colonial Secretary) Nisan 1957 için bir bağımsızlık tarihini reddetmiş, Britanya da iç güvenliğin denetimini devretmeyi kabul etmemişti. Marshall, heyet başarısız olursa istifa edeceğine söz vermişti ve 7 Haziran 1956'da istifa etti.[12]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Halefi Lim Yew Hock sola karşı daha sert bir tutum aldı. 1956'daki Çin ortaokulları ayaklanmalarından sonra hükümeti yaklaşık 900 kişiyi tutukladı. Bu, yerel bir hükümetin düzeni sağlama kapasitesi konusunda Londra'yı rahatlattı. Yeni görüşmeler 11 Mart 1957'de başladı ve 11 Nisan'da bir Singapur Devleti üzerinde uzlaşmayla sonuçlandı. Singapore Citizenship Ordinance 1957, 1 Kasım 1957'de yürürlüğe girdi ve ilk kez yerel bir vatandaşlık oluşturdu.[13]

İngiliz Parlamentosu anlaşmaya, 24 Temmuz 1958'de kabul edilen ve 1 Ağustos 1958'de kraliyet onayı alan Singapur Devleti Kanunu (State of Singapore Act) ile hukuki geçerlilik kazandırdı. Valinin yerini, sembolik devlet başkanı olarak kalan Kraliçe'yi temsil edecek bir Yang di-Pertuan Negara (devlet başkanı) alacaktı. Savunma ve dış ilişkiler Londra'da kaldı. İç güvenlik ise üç İngiliz üye, Başbakan dâhil Singapur'dan üç üye ve Malaya Federasyonu'ndan bir üyeden oluşan bir İç Güvenlik Konseyi'ne (Internal Security Council) emanet edildi. Malaya'ya ayrılan sandalye Kuala Lumpur'a Singapur'un güvenliğinde söz hakkı verdi. Bu, adanın siyasi geleceğinin yarımadanınkiyle iç içe olduğunun erken bir işaretiydi.[14]

Notlar

1. Wikipedia, "Crown Colony of Singapore" (Erişim tarihi: Kasım 2026): 1 Nisan 1946'da Boğaz Yerleşimleri dağıtılmış ve "Singapore became a Crown Colony with a civil administration headed by a Governor and separated from peninsular Malaya". ↩
2. Wikipedia, "Crown Colony of Singapore" (Erişim tarihi: Kasım 2026): 1947'deki grevler toplu taşımada ve diğer hizmetlerde büyük aksamalara yol açmış; ekonomi kalay ve kauçuk talebinin yardımıyla 1947 sonlarında toparlanmaya başlamıştır. ↩
3. Wikipedia, "Crown Colony of Singapore" (Erişim tarihi: Kasım 2026): Mart 1948 seçimi, "The right to vote was restricted to adult British subjects"; Wikipedia, "1948 Singaporean general election" (Erişim tarihi: Kasım 2026): oylama 20 Mart 1948'de yapılmış; seçimle belirlenen altı sandalye; 22.334 kayıtlı seçmen; 14.126 oy kullanılmıştır. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

4. Elections Department Singapore, “70 Years of Elections: Milestones” (eld.gov.sg): 1946 tarihli Legislative Council Election Ordinance, 13 resmî olmayan üyeden altısı seçimle belirlenmiş; yaklaşık 200.000 potansiyel seçmen, 22.395 kayıtlı seçmen, 14.126 oy kullanan. ↩
5. Wikipedia, “Crown Colony of Singapore” (Erişim tarihi: Kasım 2026): Malaya Olağanüstü Hâli, Mart 1948 seçiminden yaklaşık üç ay sonra başlamıştır, “an armed insurgency by communist groups in Malaya”; iç güvenlik mevzuatı bu dönemde getirilmiştir. ↩
6. Wikipedia, “Crown Colony of Singapore” (Erişim tarihi: Kasım 2026): 1951 Yasama Konseyi seçiminde seçimle belirlenen dokuz sandalye vardı, bunların altısını Singapur İlerici Partisi kazanmıştır; şehir statüsü 22 Eylül 1951’de Kral VI. George tarafından verilmiştir. ↩
7. Wikipedia, “Crown Colony of Singapore” (Erişim tarihi: Kasım 2026): hükümet 1953’te Sir George Rendel başkanlığında “to study the possibility of self-government for Singapore” amacıyla bir komisyon atamıştır. Wikipedia, “1959 Singaporean general election” (Erişim tarihi: Kasım 2026): 1955 Rendel Anayasası, 25’i seçimle, 7’si atamayla belirlenen 32 Yasama Meclisi sandalyesi öngörmüştür. ↩
8. Wikipedia, “1955 Singaporean general election” (Erişim tarihi: Kasım 2026): “more than 300,000 registered voters” (sonuç tablosu: 300.199); seçmen kitlesi “had expanded more than sixfold compared to previous elections”; 158.075 oy kullanılmış, bunların 156.324’ü geçerli; katılım oranı yüzde 52,66. ↩
9. Elections Department Singapore, “70 Years of Elections: Milestones” (eld.gov.sg): Rendel Komisyonu’nun önerdiği otomatik kayıt “immediately raised the number of voters from about 76,000 to 300,299 in 1955”. Rakam, Wikipedia sonuç tablosundaki 300.199’dan biraz farklıdır. ↩
10. Wikipedia, “Crown Colony of Singapore” (Erişim tarihi: Kasım 2026): 2 Nisan 1955 seçimi; İlerici Parti dört sandalye, İşçi Cephesi on, UMNO–MCA–MU ittifakı üç, Halk Eylem Partisi üç. Wikipedia, “David Marshall (Singaporean politician)” (Erişim tarihi: Kasım 2026): 7 Nisan 1955’ten itibaren Chief Minister. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

11. Wikipedia, “Hock Lee bus riots” (Erişim tarihi: Kasım 2026): 12 Mayıs 1955 ayaklanmaları; aralarında polis memuru Andrew Teo ve Amerikalı muhabir Gene D. Symonds’un bulunduğu dört ölü; otuz bir yaralı. ↩
12. Wikipedia, “David Marshall (Singaporean politician)” (Erişim tarihi: Kasım 2026): görüşmeler 23 Nisan 1956’da başlamış; Lennox-Boyd 25 Nisan’da önerilen Nisan 1957 bağımsızlık tarihini reddetmiş; görüşmeler 15 Mayıs 1956’da çökmüştür; Wikipedia, “Merdeka Talks” (Erişim tarihi: Kasım 2026): görüşmeler İngilizlerin iç güvenliği devretmeyi reddetmesi üzerine çökmüştür. Wikipedia, “David Marshall (Singaporean politician)” (Erişim tarihi: Kasım 2026): 7 Haziran 1956’da Chief Minister görevinden istifa etmiştir. ↩
13. Wikipedia, “Merdeka Talks” (Erişim tarihi: Kasım 2026): Lim Yew Hock 1956’da Chief Minister olarak Marshall’ın yerine geçmiştir; Çin ortaokulları ayaklanmaları yaklaşık 900 tutuklamaya yol açmıştır. Wikipedia, “Self-governance of Singapore” (Erişim tarihi: Kasım 2026): görüşmeler 11 Mart 1957’de başlamış ve 11 Nisan’da sonuçlanmıştır; Singapore Citizenship Ordinance 1957 “commenced on 1 November 1957”. ↩
14. Wikipedia, “Self-governance of Singapore” (Erişim tarihi: Kasım 2026): Singapur Devleti Kanunu (State of Singapore Act) 1958’de “given royal assent after having been passed by the Parliament on 24 July”, onay 1 Ağustos 1958’de verilmiştir. Wikipedia, “Self-governance of Singapore” (Erişim tarihi: Kasım 2026): Yang di-Pertuan Negara “to represent Queen Elizabeth II, who remained titular head of state”; İç Güvenlik Konseyi Birleşik Krallık’tan üç üye, “three from Singapore (including the Prime Minister) and one from the Federation of Malaya” üyeden oluşuyordu. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.